T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016/79
KARAR NO : 2017/415
KARAR TR : 10.07.2017

ÖZET: 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında yapılan denetim sırasında, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesinin ibraz edilmemesi nedeniyle, Çevre Kanunu'nun 12. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 23. madde-sini ihlal ettiği gerekçesiyle, Çevre Kanunu'nun 23. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada, çevre denetimine yönelik usul ve esasların özel olarak düzenlendiği Çevre Denetimi Yönetmeliği uyarınca, hafriyat taşıma izin ve kabul belgesinin süre verilerek ibrazının istenilmesi söz konusu olmadığından, idari para cezasının dayanağı olan "bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek" eyleminin gerçekleşmediği ve davacı tarafından denetim tarihi itibariyle de var olduğu ve geçer-liliğini koruduğu anlaşılan "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/ Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesi" nin dosyaya sunulduğu gözetildiğinde, davacı adına verilen idari para cezasının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği sonucuna varıldığından, bu konuda adli ve idari yargı yerleri arasında doğan hüküm uyuşmazlığının, kesinleşen adli yargı kararının görevsiz mahkemece verilmiş bir karar olması, idari yargı kararında ise hukuki isabet bulunmaması nedenleriyle her iki kararın da kaldırılması ve 2247 sayılı Kanunun 25.maddesi hükmü uyarınca uyuşmazlığın esası hakkında hüküm tesisi yoluna gidilerek hukuka aykırı bulunan idari para cezasının iptaline karar verilerek hüküm uyuşmazlığının bu suretle giderilmesi gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının
Giderilmesi İsteminde
Bulunan(Davalı) : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. B. B.
Karşı Taraf (Davacı) : M.K.B.
Vekili : Av. Fatih Uzun

O L A Y : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma Ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünün, 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile, (İdari Yaptırım Karar Defteri Sıra Numarası: 2014.HF 140180) 2.2.2014 günü yapılan denetimler sırasında, 41 UP 535 plaka sayılı araca ait, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesinin ibraz edilmemesi nedeniyle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 23. maddesini ihlal ettiğinden bahisle, daha önce davacı adına 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12 ve 24. maddeleri gereğince, aynı Kanun'un 20. maddesinin birinci fıkrası (g) bendi uyarınca 30.10.2013 gün ve HF-130374 sayılı idari yaptırım kararı uygulandığından, aynı Kanun'un 23. maddesi uyarınca davacı adına 21.106 TL idari para cezası verilmiştir.

I-Davacı M.K.B. dava dilekçesinde; 2.2.2014 günü yapılan denetimler sırasında evraklarının tamamının eksiksiz olarak beyan edilmesine rağmen adına idari para cezası verildiğini belirterek, 21.106 TL idari para cezasının iptaline karar verilmesi istemiyle 4.7.2014 tarihinde adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

İSTANBUL ANADOLU 5. SULH CEZA HAKİMLİĞİ'nin 24.2.2015 gün ve D.İş:2014/230 sayı ile, başvurunun süresinde yapıldığı, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünce düzenlenen tahkikat evrakı ve idari yaptırım kararlarının onaylı suretlerinin getirtildiği, evrak üzerinde yapılan incelemede, idari yaptırım karar tarihinin 16.6.2014 olarak belirtildiği ancak, kabahate ilişkin tutanak tarih ve fotoğraf tarihlerinin 2.2.2014 tarihi olduğu, itiraz konusunun bu tarihe göre değerlendirilmesinin gerektiği,

düzenlenen tutanak ve beyan ile eylemin sabit olmadığı, sabit bulunan eylemin oluşturduğu kabahat nedeni ile davacı hakkında idari yaptırım kararı düzenlendiği ve düzenlenen idari yaptırımın yasa ve usule uygun olmadığı, ayrıca Ümraniye Belediye Başkanlığının 21.1.2014 tarih ve 108948 belge nolu Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesine göre davacıya ait 41 UP 535 (11812) çekicisi 35 DB 3262 plaka sayılı aracın 14.2.2014 tarihine kadar çalışma süresinin bulunduğunun da anlaşıldığını belirterek, davacının yapmış olduğu itirazlarının usul ve yasaya uygun olması nedeniyle itirazın kabulüne, davacının 41 UP 535 plaka sayılı aracı için uygulanan 21.106 TL tutarındaki idari para cezasının iptaline itirazı kabil olmak üzere karar vermiştir.

Davalı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekilinin, " Mahkemenin kararı haksız ve hukuka aykırı olup aşağıda açıklayacağımız nedenlerle kaldırılması gerekmektedir. Şöyle ki;

1- Öncelikle dava dilekçesi ve mahkeme kararı usulsüz tebliğ edilmiştir.

a) Davacı, dava dilekçesinde, Belediyemiz adresi olarak; "İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğü" adresini göster-miştir. Bu husus tebligat parçasında da açıkça anlaşılacaktır.

Tebligat Kanunu'nun 10. maddesine göre tebligat; " tebliğ yapılacak olan kişinin bilinen en son adresine yapılır." denilmektedir. Ancak tebligat zarfında "İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğü" adresi yazılmaktadır.

Belediyemizin adresi, Kemalpaşa Mah. Şehzadebaşı Cad. No:25 Fatih/İstanbul'dur. Dolayısı ile çıkarılan dava dilekçesinde adres olarak yazılması gereken adres bu adrestir. Görüleceği üzere dava dilekçesi ve Mahkemenin 24.2.2015 tarihli kararı Kemalpaşa Mah. Şehzadebaşı Cad. No:25 Fatih/İstanbul" adresine yapılmamıştır. Bu husus da tebligatın usulsüz olduğunu göstermektedir.

Nitekim Yargıtay 12.H.D 22.9.2008 tarih ve 2008/13228 E. ve 2008/15988 K. sayılı kararında; "Tebligatın, tebliğ yapılacak olan kişinin bilinen son adresine yapılacağı yasadan doğan temel kuraldır. Bu kurala aykırı olarak gerçekleştirilen tebligatın usulsüz olduğu kabul edilmelidir." denilmektedir.

Müvekkilim idare kamu tüzel kişisi olup Tebligat Kanunu'nun Hükmi Şahıslara Ve Ticarethanelere Tebligat Başlıklı 12.maddesinde; "Hükmi şahıslara tebliğ, salahiyetli mümessillerine, bunlar birden ziyade ise, yalnız birine yapılacağı" hükme bağlanmış olup, kamu tüzel kişilerinin yetkili temsilcilerine tebligat yapılabilir. Dava dilekçesi ve Mahkeme kararı Hukuk Müşavirliğimize tebliğ edilmesi gerekirken Çevre Koruma Müdürlüğüne tebliğ edilmiş olup, Çevre Koruma Müdürlüğünün müvekkilim idareyi temsil yetkisi bulunmamaktadır. Dava dilekçesi ve Mahkeme kararı Hukuk Müşavirliğimize ise 19.3.2015 tarihinde ulaşmış olup, itiraz süremiz 19.3.2015 tarihinden itibaren başlamaktadır.

b) Dava dilekçesi ve 24.2.2015 tarihli Mahkeme kararı, tebliğe yetkili kişiye yapılmamıştır. İ.B.B Hukuk Müşavirliği Görev ve Çalışma Yönetmeliği gereğince; "Yargı mercilerinden, icra dairelerinden ve noterlerden İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yapılacak tebligatları İstanbul Büyükşehir Belediyesi adına tebellüğ ederek, hukuki gereklerini yerine getirmek." hukuk müşavirliğinin görev ve yetkileri arasında düzenlenmiştir.

Bahse konu Yönetmeliğin Hukuk Müşavirliğinin Görevleri başlıklı 5. maddesinin (b) fikrasına (e) fikrasına göre ise; "Hukuk Müşavirliğinin görevleriyle ilgili konulardaki tebligatı tebellüğ etmek" hukuk müşavirliğinin görevleri arasındadır.

Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere. Belediyemizde tebligatı kabule yetkili birim Hukuk Müşavirliğidir. Ancak dava dilekçesi ve 24.2.2015 tarihli Mahkeme kararı Hukuk Müşavirliğimize tebliğ edilmemiştir. Bu hususta gösteriyor ki, tebligat usule uygun değildir. Nitekim Yargıtay H.G.K 30.12.2009 tarih ve 2009/12-563 E. ve 2009/600 K. sayılı ilamında; " ...tebligatın, öncelikle bizzat belediye başkanına, onun herhangi bir nedenle tebliği alacak durumda olmaması durumunda da usulüne uygun şekilde yetkili kılınan Hukuk İşleri Müdürü yada belediye avukatlarından birine yapılması, şayet bunlar yoksa veya tebligatı alamayacak durumda iseler bu durumu tebliğ evrakına şerh ederek..." şeklindeki içtihadı ile iddiamızı desteklemektedir.

Tebliğ memurunun bu kurala uymadığı, tebligatın Hukuk Müşavirliğimize yapılmadığı izahtan varestedir.

Davanın açıldığından ve 24.2.2015 tarihli Mahkeme kararından Hukuk Müşavirliğimizin 19.3.2015 tarihinde bilgisi olmuştur.

Müvekkilim idareye yöntemine uygun olarak tebliğ edilerek taraf teşkili sağlandıktan sonra işin esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, usulsüz tebligat yapılarak savunma hakkımızın kısıtlanması usul ve yasaya aykırıdır.

2) Davacı tarafından dava konusu idari yaptırım kararının iptali talebi ile İstanbul 2.İdare Mahkemesinin 2014/1451 E. sayılı dosyası ile müvekkilim idare aleyhine dava açılmış olup, söz konusu dava derdesttir.

Yani davacı aynı davayı hem İstanbul 2.İdare Mahkemesinde hem de İstanbul Anadolu 4.Sulh Ceza Mahkemesinde açmış olup, bu durum hakkın kötüye kullanılmasıdır.

3) Davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İdari Yaptırımların uygulanması, tahsil usulü ve itiraz başlıklı 25.maddesinde "İdari yaptırım kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir." Hükmü yer almaktadır.

4) Müvekkilim idarenin işlemi usul ve yasaya uygundur.

Zabıta Daire Başkanlığı, Anadolu Yakası Zabıta Müdürlüğü Ekiplerince 2.2.2014 tarihinde yapılan kontrollerde davacıya ait 41 UP 535 plakalı çekici aracı, 34 DB 3262 plakalı dorse ile Tuzla İlçesi, Akfirat İstanbul Park yolu kavşağının ilerisinde hafriyat yüklü olarak seyir halinde gö-rülmüş, denetlenmek için durdurulduğunda kamyon sürücüsünün 18.3.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin hükümlerine uygun taşıma kabul belgesini ibraz etmemesi ve tespit tutanağını imzalamaktan kaçınması nedeni ile bu hususa uygun olarak tutanak tanzim edilmiş, idari yaptırım kararı uygulanmak üzere Başkanlığımıza gönderilmiştir.

5491 sayılı Kanun ile değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12 ve 24. maddesi hükümleri doğrultusunda Çevre

ve Orman Bakanlığının 2008/6 sayılı genelgesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği gereğince "Denetim ve İdari Yaptırım Uygulama Yetkisi" Çevre Koruma Müdürlüğümüze devredilmiştir.

18/03/2004 tarih, 25406 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin "Belediyelerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 8 (f) maddesi uyarınca "Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafi faaliyetlerini denetleme konusunda büyük şehirlerde, Büyükşehir Belediyeleri, yetkilidir."

Anılan Yönetmeliğin 23. maddesi uyarınca; "Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenler, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlüdürler."

"Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek " Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorundadır."

"Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir. İnceleme ve denetim sırasında bu belgenin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesi zorunludur."

11.8.1983 tarih ve 18132 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 26.4.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanun'la değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca "İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar. İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar."

Davacıya uygulanan idari para cezası, 29.1.2014 tarih ve 28897 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ'de belirtilen miktar olan 10.553 TL üzerinden hesaplanmış, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Fiillerin tekrarı" başlıklı 23. maddesi uyarınca; " Bu Kanunda belirtilen idarî para cezaları, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verilir." Hükmü gereğince de davacıya firmaya 21.106 TL idari para cezası uygulanmıştır. Davacı tarafa daha önce 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (g) bendi uyarınca 30.10.2013 tarih, HF 130374 sayılı idari yaptırım kararı uygulandığından dava konusu idari para cezası tekerrür hükümleri uygulanarak hesaplanmıştır.

İdaremiz işlemi mevzuata uygun olarak çevrenin korunması amacına matuf olarak mevzuata uygun olarak tesis edilmiştir.

Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerle itirazlarımızın kabulü ile İstanbul Anadolu 5.Sulh Ceza Hakimliğinin 24.2.2015 tarih ve 2015/230 D.İş. no'lu kararının kaldırılmasına" demek suretiyle yaptığı itiraz, İstanbul Anadolu 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 25.3.2015 gün ve D.İş:2015/1155 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiş, böylece İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.2.2015 tarih ve D.İş:2015/230 sayılı kararı kesinleşmiştir.

II- Bu kez, davacı M.K.B. vekili, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan-lığına karşı 14.7.2014 tarihinde dava dilekçesinde, " Davalı idare, müvekkilime 16.6.2014 tarih ve 2014-HF140180 sayılı kararıyla idari para cezası vermiştir. Söz konusu idari yaptırım kararında müvekkile ait aracın 2.2.2014 tarihinde Anadolu Yakası Zabıta Müdürlüğünce durdurulduğu ve zabıta görevlilerinin 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesine istinaden denetim yaptığı ve yapılan denetim neticesinde müvekkilin Hafriyat Toprağı, İnşaat Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 24. maddesine uygun hareket etmediği tutanak ile tespit edildiği ve bu tutanağa istinaden davalı idare dava konusu idari yaptırım kararını tanzim ederek müvekkile 30.6.2014 tarihinde tebliğ ettiği anlaşılmaktadır. Fakat söz konusu idari yaptırım kararı haksız ve hukuka aykırıdır. Şöyle ki;

Çevre Kanunu'nun tanımlar başlıklı 2. maddesinde "e) "Atık" terimi; herhangi bir faaliyet sonucunda çevreye atılan veya bırakılan zararlı maddeleri," ifade eder denilmektedir.

Yine Hafriyat Toprağı, İnşaat Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde hafriyatlı toprak karşılığını, 'inşaat öncesinde arazinin hazırlanması aşamasında yapılan kazı ve benzeri faaliyetler sonucunda oluşan toprak' olarak belirtmiştir.

Kanun ve Yönetmeliğin bu açık hükümlerine göre davalı idarenin davamıza konu olan idari işlemi birlikte değerlendirildiğinde, davalı idarenin Çevre Kanunu ve Hafriyat Toprağı, İnşaat Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğini dikkate almayarak davaya konu idari işlemi tanzim etmiş olduğu anlaşılmıştır.

Ayrıca müvekkile ait nakliye araçları hafriyat toprağı yani inşaat öncesinde arazinin hazırlanması aşamasında yapılan kazı ve benzeri faaliyetler sonucunda oluşan toprak taşımamaktadır. Tam aksine İstanbul'un Anadolu yakasında bulunan Sabiha Gökçen Havalimanı pist inşasında kullanılan dolgu malzemesi müvekkil tarafından nakliye edilmektedir.

Nakliye için E-80 tem otoyolu Kurtköy bağlantı yolu güzergâh olarak kullanılmaktadır. Çünkü Sabiha Gökçen Havalimanı bu yol üzerine inşa edilmiştir. Bu nedenle de müvekkilime ait araçlar E-80 tem otoyolu Kurtköy bağlantı yolu üzerinde Anadolu Yakası Zabıta Müdürlüğünce durdurularak denetlemeye tabi tutulmuştur. Denetleme esnasında görevli memurlar, kendilerine ibraz edilen sevk irsaliyelerini dikkate almayarak; şahsi kanaatlerine göre; taşınan malzemenin hafriyat toprağı olduğunu tutanakla tespit etmişlerdir.

Oysa ki; kırık taş - dolgu malzemesi niteliği itibariyle hafriyat toprağı ya da atık malzeme değildir. Bu malzeme zeminin güçlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır, söz konusu malzemenin kullanıldığı yerlerde çevreye herhangi bir zararın verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle kırık taşın nakliyesi 2872 sayılı Kanun'un kapsamında çevre kirliliğine neden olduğu iddiası ile müvekkilime kesilen ceza hukuka açıkça aykırıdır.

Zira müvekkile ait araçların Sabiha Gökçen Havalimanına taşımış oldukları malzemenin niteliğinin tespiti için tarafımızca farklı tarihlerde yaptırılmış olan keşifler neticesinde alanında uzman bilirkişilerden alınmış 4 ayrı bilirkişi raporu ile Sabiha Gökçen Havaalanı pist inşaatında hafriyat kullanılmadığı ispatlanmıştır.

-İstanbul Anadolu 5. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2013/11 D.İş sayılı dosyası üzerinden 8.2.2013 tarihinde keşfe çıkılmış ve 18.2.2013 tarihinde dava dosyasına bilirkişi raporu ibraz edilmiştir. İş bu raporda müvekkilin taşımış olduğu malzemenin Sabiha Gökçen Havalimanına taşınan dolgu malzemesi olduğu ifade edilmiştir.

-İstanbul Anadolu 5. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2013/10 D.İş sayılı dosyası üzerinden 8.2.2013 tarihinde keşfe çıkılmış ve 18.2.2013 tarihinde dava dosyasına bilirkişi raporu ibraz edilmiştir. İş bu raporda müvekkilin taşımış olduğu malzemenin Sabiha Gökçen Havalimanına taşınan dolgu malzemesi olduğu ifade edilmiştir.

-İstanbul Anadolu 9. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2013/11 D.İş sayılı dosyası üzerinden 18.2.2013 tarihinde keşfe çıkılmış ve 5.3.2013 tarihinde dava dosyasına bilirkişi raporu ibraz edilmiştir. İş bu raporda müvekkilin taşımış olduğu malzemenin Sabiha gökçen havalimanına taşınan dolgu malzemesi olduğu ifade edilmiştir.

-İstanbul Anadolu 16. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2013/15 d.iş sayılı dosyası üzerinden 22.2.2013 tarihinde keşfe çıkılmış ve 14.3.2013 tarihinde dava dosyasına bilirkişi raporu ibraz edilmiştir. İş bu raporda müvekkilin taşımış olduğu malzemenin Sabiha Gökçen Havalimanına taşınan dolgu malzemesi olduğu ifade edilmiştir.

İş bu bilirkişi raporlarının tamamı idari işleme konu olan malzemenin hafriyat toprağı veya inşaat yıkıntı atığı olmadığı ve Sabiha Gökçen Havalimanının ikinci pist inşasında kullanılan kırık taş - dolgu malzemesi olduğunu ortaya koymuştur.

Tüm bunlarla birlikte; haksız ve hukuka aykırı olarak tutulan tutanakta müvekkil şirkete ait aracın hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıkları taşıma izin belgesi ibraz edilmediği iddia olunmuştur. Fakat bu iddia da doğru değildir.

Zira müvekkil şirkete ait araçların davalı idarece tanzim edilen hafriyat toprağı ve inşaat / yıkıntı atıkları taşıma izin belgesi mevcuttur. (Ek:Hafriyat toprağı ve inşaat / yıkıntı atıkları tasıma izin belgesi)

Söz konusu izin belgesi davalı idare tarafından 18.6.2013 tarihli olarak tanzim edilmiş ve tanzim edilen belgenin geçerlilik süresi ise 18.6.2015 olarak gösterilmiştir. Oysaki davaya konu idari işlem 2.2.2014 tarihinde tanzim edilen tutanağa istinaden düzenlenmiştir. Tutanak tarihine göre müvekkil şirkete ait aracın Hafriyat Toprağı ve İnşaat / Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesine sahip olduğu her türlü şüpheden uzaktır. Bu nedenle de; davamızın kabulü ile haksız ve hukuka aykırı olan idari işlemin iptaline karar verilmesini isteme durumu hasıl olmuştur.

Ayrıca, ceza tanzim edilen 41 UP 535 plaka sayılı araca ait çeşitli İstanbul ilçe Belediye-lerinden alınmış hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları taşıma ve kabul belgeleri mevcuttur. (Ek: Çeşitli İstanbul İlçe Belediyelerinden alınmış hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları taşıma ve kabul belgeleri) Söz konusu taşıma ve kabul belgelerinin varlığı ve yukarıda izah ettiğimiz gibi geçerlilik süresi halen devam eden taşıma izin belgesinin varlığına rağmen zabıta müdürlüğünce ceza tutanağı tanzim edilip, bu ceza tutanağına istinaden müvekkile davalı idarece idari yaptırım kararı uygulan-ması hukuka uygun değildir." demek suretiyle idari işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare, cevap dilekçesinde, " Davacı tarafından 2872 sayılı Çevre Kanununa istinaden idari para cezası verilmesine ilişkin 16.6.2014 tarih ve 2014-HF140180 sıra sayılı işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması talebi ile dava ikame edilmiştir. Açılan iş bu dava, haksız ve yasal dayanaktan yoksun olup aşağıdaki sebeplerden dolayı davanın reddi gerekmektedir. Şöyle ki;

1) Davanın yasal süresinde açılıp açılmadığının mahkemece tetkiki ile yasal süresi içinde açılmayan davanın süre yönünden reddine karar verilmesini talep ederiz.

2) Zabıta Daire Başkanlığı, Anadolu Yakası Zabıta Müdürlüğü Ekiplerince 2.2.2014 tarihinde yapılan kontrollerde davacıya ait 41 UP 535 plakalı çekici aracı, 34 DB 3262 plakalı dorse ile Tuzla İlçesi, Akfirat İstanbul Park yolu kavşağının ilerisinde hafriyat yüklü olarak seyir halinde görülmüş, denetlenmek için durdurulduğunda kamyon sürücüsünün 18.3.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun taşıma kabul belgesini ibraz etmemesi ve tespit tutanağını imzalamaktan kaçınması nedeni ile bu hususa uygun olarak tutanak tanzim edilmiş, idari yaptırım kararı uygulanmak üzere Başkanlığımıza gönderilmiştir.

3) 5491 sayılı Kanun ile değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12.ve 24. maddesi hükümleri doğrultusunda Çevre ve Orman Bakanlığının 2008/6 sayılı genelgesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği gereğince " Denetim ve İdari Yaptırım Uygulama Yetkisi" Müdürlüğümüze devredilmiştir.

18/03/2004 tarih, 25406 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin "Belediyelerin Görev ve Yetkileri" başlıklı 8 (f) Maddesi uyarınca "Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafi faaliyetlerini denetleme konusunda büyük şehirlerde, Büyükşehir Belediyeleri, yetkilidir."

Anılan Yönetmeliğin 23. Maddesi uyarınca;

" Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenler, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlüdürler."

" Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorundadır."

" Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir. İnceleme ve denetim sırasında bu belgenin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesi zorunludur."

11.8.1983 tarih ve 18132 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 26.4.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanunla değişik 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca "İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak,

denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar. İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar".

4) Davacıya uygulanan idari para cezası, 29.1.2014 tarih ve 28897 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 2872 sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ'de belirtilen miktar olan 10.553 TL üzerinden hesaplanmış, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Fiillerin tekrarı" başlıklı 23. maddesi uyarınca; " Bu Kanunda belirtilen İdarî para cezaları, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verilir." hükmü gereğince de davacı firmaya 21.106 TL idari para cezası uygulanmıştır. Davacı tarafa daha önce 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (g) bendi uyarınca 30.10.2013 tarih, HF130374 sayılı idari yaptırım kararı uygulandığından dava konusu idari para cezası tekerrür hükümleri uygulanarak hesaplanmıştır.

5) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 4001 sayılı Yasa ile değişik 27. maddesine göre; yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için dava konusu işlemin açıkça hukuka aykırı olması ve idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. İşbu davada yukarıda ayrıntılı olarak açıkladığımız üzere, dava konusu işlem hukuka aykırı olmadığı gibi uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması da söz konusu değildir. Bu nedenle yürütmenin durdurulması talebinin de reddi gerekmektedir.

Yukarıda zikredilen sebeplerle haksız ve mesnetsiz davanın ve yürütmenin durdurulması işleminin reddi gerekmektedir." demek suretiyle davacının talebinin reddine karar verilmesinin gerektiğini savunmuştur.

İSTANBUL 2. İDARE MAHKEMESİ: 2.2.2015 gün ve E:2014/1451, K: 2015/212 sayı ile, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3. maddesinde başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkesin, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olduğu ve bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlü olduklarının hükme bağlandığı,

12. maddesinde; "Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usûl ve esasları çerçevesinde yapılır. İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar.

İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar. Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğüne ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verildiği,

"İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde ise; Kanunun 12. maddesinde öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 6.000 TL idari para cezası verileceğinin öngörüldüğü, 2872 sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ'e göre her yıl yeniden belirlenecek oranlarda artırılarak idari para cezalarının miktarının yeniden düzenlendiği,

Somut olayda, yapılan denetimde davacıya ait 41 UP 535 plakalı kamyonun hafriyat toprağı taşıdığının tespiti üzerine "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" taşıyıp taşımadığının denetim ekiplerince sorulduğu, denetim elemanlarınca istenilen belgenin ibraz edilemediği, bu durumun 2.2.2014 tarihli tutanak ile tespit edildiği, anılan tespite istinaden davacının atık taşıma ve kabul belgesi olmadan hafriyat toprağı taşıdığından bahisle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20/g maddesi uyarınca 21.106,00 TL çevre para cezası ile cezalandırılması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, çevre denetimi esnasında araçta bulundurulması gereken anılan belgenin mevzuatın emrettiği ilgili denetim elemanlarına sunulması ödevinin yerine getirilmediği belirtilerek;

Bu durumda; 2.2.2014 tarihinde düzenlenen tutanakla davacının Atık Taşıma ve Kabul Belgesi olmadan hafriyat toprağı taşıdığının tespiti üzerine davacı adına idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, verilen karar kesinleşmiştir.

III-UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK: Davalı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, davacı tarafından, 16.6.2014 gün ve 2014 HF -140180 sayılı 21.106,00 TL tutarındaki idari para cezasının iptali talebi ile İstanbul 5. Sulh Ceza Mahkemesi'ne itiraz edildiğini, İstanbul 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.2.2015 gün ve 2014/230 D. İş sayılı kararı ile, itirazın kabulüne karar verildiğini ve bu karara karşı yapılan itirazın, İstanbul 6. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 25.3.2015 gün ve 2015/1155 D. İş sayılı kararı ile, reddine karar verildiğini, böylece İstanbul 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.2.2015 gün ve 2014/230 D. İş sayılı kararının 25.3.2015 tarihinde kesinleştiğini, aynı idari işlemin iptali istemiyle davacı tarafından İstanbul 2. İdare Mahkemesi'ne de belediyeleri aleyhine dava açıldığını, İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nin 2.2.2015 gün ve E:2014/1451,K:2015/212 sayılı kararı ile, davanın reddine karar verildiğini ve bu kararın 8.9.2015 tarihinde kesinleştiğini belirterek, bu durumda ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının giderilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunmuştur.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 24 ve 16. maddeleri uyarınca ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: HÜKÜM UYUŞMAZLIĞINA KONU EDİLEN KARARLAR: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği'nin 24.2.2015 gün ve D.İş:2014/230 sayılı kararı ile İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nin 2.2.2015 gün ve E:2014/1451, K: 2015/212 sayılı kararı

İNCELEME :

1-M.K.B.'un 41 UP 535 plaka numaralı aracı için İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve

Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünce verilen 16.06.2014 günlü, 2014 HF-140180 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle adı geçen davacı tarafından açılan davada; İstanbul Anadolu Beşinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.02.2015 gün ve 2014/230 D.İş sayılı kararı ile; her ne kadar idari yaptırım karar tarihi 16.06.2014 olarak belirtilmiş ise de, kabahate ilişkin tutanak tarih ve fotoğraf tarihlerinin 02.02.2014 olduğu, itiraz konusunun bu tarihe göre değerlendirilmesi gerektiği, düzenlenen tutanak ve beyan ile eylemin sabit olmadığı, düzenlenen idari yaptırımın yasa ve usule uygun olmadığı, ayrıca Ümraniye Belediye Başkanlığının 21.01.2014 tarih ve 108948 belge nolu Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesine göre muterize ait 41 UP 535 (11812) çekicisi 35 DB 3262 plakalı aracın 14.02.2014 tarihine kadar çalışma süresinin bulunduğunun da anlaşıldığı gerekçesiyle itirazın kabulüne, idari para cezasının iptaline, ceza nedeniyle ödeme yapılmışsa bu miktarın muterize iadesine karar verilmiş, bu karara İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yasal süresinde yapılmayan itiraz İstanbul Anadolu Altıncı Sulh Ceza Mahkemesinin 25.03.2015 gün ve 2015/1155 D.İş sayılı kararı ile reddedilerek karar kesinleşmiştir.

2-Davacı tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına karşı, aynı gerekçelerle aynı işlemin iptali istemiyle idari yargıda açılan davada; İstanbul İkinci İdare Mahkemesince tek hakimle verilen 02.02.2015 gün ve E:2014/1451, K:2015/212 sayılı kararla; çevre denetimi sırasında araçta bulundurulması gereken Atık Taşıma ve Kabul Belgesinin mevzuatın emrettiği ilgili denetim elemanlarına sunulması ödevinin yerine getirilmediği anlaşılmakla, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, karara yapılan itiraz üzerine eksik harç ve posta giderinin yatırılmaması nedeniyle aynı mahkemece 17.06.2015 günlü kararla itiraz edilmemiş sayılmasına karar verilerek karar kesinleşmiştir.

3-Yukarıda anılan, farklı yargı yerlerinde açılan davaların tarafı olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından, İstanbul Anadolu Beşinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.02.2015 gün ve 2014/230 D.İş sayılı kararı ile İstanbul İkinci İdare Mahkemesi'nin 02.02.2015 gün ve E:2014/1451, K:2015/212 sayılı kararlarının birbirine aykırı hükümler içerdiği öne sürülerek hüküm uyuşmazlığının giderilmesi isteminde bulunulmuştur.

USULE İLİŞKİN İNCELEME :

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2592 sayılı Kanun ile değişik 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında, "1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden, ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurulmaksızın kesinleşmiş kararlar olduğu; davaların konusu, sebebi ve taraflarının aynı olduğu ve her iki kararda da davanın esasının hükme bağlandığı anlaşılmıştır.

Davacıya idari para cezası uygulanmasına ilişkin dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu yolundaki idari yargı yerince verilen karara karşılık, adli yargı yerince aynı işlemin hukuka aykırı olduğu yolunda karar verildiği anlaşılmakla, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle idari para cezasının tahsil edilip edilemeyeceği bakımından hakkın yerine getirilmesi olanaksız hale geldiğinden, sözü edilen adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunmaktadır.

HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ ESASININ İNCELENMESİ :

2872 sayılı Çevre Kanununun "Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü" başlıklı, 5491 sayılı Kanunla değişik 12. maddesinde, "İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar. İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar. Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğüne ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne; idari nitelikteki cezaların düzenlendiği 20. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendinde, "12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 6.000 Türk Lirası İdarî para cezası verilir." hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Kanunun 12. maddesinin son fıkrası uyarınca çevre denetiminin usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla çıkarılan ve 21.11.2008 gün ve 27061 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.2009 tarihinde yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliğinin 1. maddesinde, bu Yönetmeliğin amacının, çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve esaslarını düzenlemek olduğu, "Denetime tabi tesisler veya faaliyetler" başlıklı değişik 5. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan serbest ve münhasır ekonomik bölgeler dâhil egemenlik ve yargılama sahaları içerisindeki tüm kara ve deniz alanlarında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki her türlü kirlilik kaynağı ve ihlallerin denetime tabi olduğu, denetime tabi tesislerin veya faaliyetlerin yükümlülüklerinin düzenlendiği 6. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde ise tesis veya faaliyet sahiplerinin, denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla yükümlü oldukları kurala bağlanmıştır.

18.03.2004 günlü ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin 1. maddesinde, Yönetmeliğin amacının hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı ve atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde öncelikle kaynakta azaltılması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri

kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesine ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları düzenlemek olduğu belirtilmiş, 23. maddesinde, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenlerin, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlü oldukları, hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticilerinin, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorunda oldukları, Atık Taşıma ve Kabul Belgesinin üç bölümden oluştuğu ve eksiksiz olarak doldurulacağı, birinci bölümde; hafriyat toprağı veya inşaat/yıkıntı atıklarını üretenler, ikinci bölümde üretilecek atığı taşıyacak şahıs veya firmalar, üçüncü bölümde ise atığın geri kazanılaca-ğı/depolanacağı saha ile ilgili bilgilerin bulunacağı, Atık Taşıma ve Kabul Belgesinin 4 nüsha olarak düzenleneceği, bir nüshasının düzenleyen kurumda kalacağı, kalan üç nüshadan birinin atık üreticisine, birinin taşıyıcı kişi veya firmaya, birinin de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verileceği, inceleme ve denetim sırasında bu belgenin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesinin zorunlu olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, denetime tabi faaliyet sahiplerinin, denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında kendilerine süre verilerek istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla yükümlü oldukları, denetim sırasında istenilen belgelerin idarece öngörülecek süre içerisinde ibraz edilmemesi halinde ise 2872 sayılı Kanunun 20 (g) maddesindeki bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek fiilinin gerçekleştiğinden söz edilebileceği sonucuna varılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davalı idare denetim ekibince 02.02.2014 tarihinde yapılan kontroller sırasında davacıya ait 41 UP 535 plakalı kamyonun hafriyat yüklü olarak durdurulduğu, kamyon şoföründen gerekli izin belgelerini ibraz etmesinin istenildiği, şoförün belge sunmayıp imzadan imtina etmesi üzerine, atık taşıma ve kabul belgesinin ibraz edilmediği hususunun çevre denetim ve tespit tutanağı ile sabit olduğundan bahisle davacıya 2872 sayılı Kanunun 20 (g) ve 23. maddeleri uyarınca 21.106 TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşıldığından, denetim sırasında davacının çevre kirliliğine neden olabilecek hafriyat taşıma işiyle ilgili olarak Çevre Kanununun 12. maddesinde belirtilen "diğer bilgi ve belgeler" kapsamında sayılabilecek hafriyat taşıma izin ve kabul belgesinin süre verilerek ibrazı istenilmeksizin dava konusu işlemin tesis edilmiş olması nedeniyle idari para cezasının dayanağı olan Çevre Kanununun 12. maddesinde öngörülen "bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek" fiilinin gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, davacının adli ve idari yargı yerinde açtığı davalarda dava dosyalarına Ümraniye Belediye Başkanlığından alınan 21.01.2014 günlü, 108948 sayılı taşıma ve kabul belgesini eklediği, belgenin 14.02.2014 tarihine kadar geçerli olduğu, dolayısıyla dava konusu işleme esas alınan denetimin yapıldığı 02.02.2014 tarihinde geçerli bir belgenin bulunduğu anlaşılmış olup, davacıya 2872 sayılı Kanunun 20 (g) maddesi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Her ne kadar, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin 23. maddesinde inceleme ve denetim sırasında atık taşıma ve kabul belgesinin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüşse de, anılan yönetmeliğin hafriyat toprağı, inşaat yıkıntı ve atıklarının çevreye zarar vermesinin engellenmesi amacıyla çıkarıldığı ve buna yönelik tedbir ve düzenlemeleri içerdiği, bu yönetmelikten daha sonra yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliğinde ise çevre denetimine yönelik usul ve esasların özel olarak düzenlendiği gözönünde bulundurulduğunda, denetim, bilgi verme ve bildirime yönelik uygulamalarda Çevre Denetimi Yönetmeliği hükümlerinin esas alınması gerektiği ve buna göre de olayda, atık taşıma ve kabul belgesinin denetim sırasında araçta bulunmaması halinde, idarece verilecek süre içerisinde ibrazının zorunlu olduğu, bu süre içerisinde geçerli bir belgenin sunulmaması durumunda ise atık taşıma ve kabul belgesinin ibraz edilmediğinin kabulü gerektiği açıktır.

Bu durumda, adli yargı yerince verilen kararın sonucu hukuka uygun ise de, 2872 sayılı Çevre Kanununun 25/2. maddesinde, bu kanun uyarınca verilen idari yaptırım kararlarına karşı açılacak davalarda açıkça idare mahkemelerinin görevli kılınması karşısında, görevsiz İstanbul Anadolu Beşinci Sulh Ceza Mahkemesince verilen kararın kaldırılması gerekmektedir. İstanbul İkinci İdare Mahkemesi davaya bakmakta görevli olmakla birlikte, yukarıda yer verilen nedenlerle, davanın reddi yolunda verilen kararda isabet görülmemekle, bu kararın da kaldırılması gerekmektedir. Her iki kararın da kaldırılması zorunluluğu karşısında, hakkın yerine getirilmesi fiilen mümkün olamayacağından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 25. maddesinde yer alan "Hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar." hükmü uyarınca, uyuşmazlığın esası hakkında hüküm tesis edilerek hukuka aykırı olan dava konusu idari para cezası verilmesi yolundaki işlemin iptaline karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ _ : Açıklanan nedenlerle, İstanbul Anadolu Beşinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin 24.02.2015 gün ve 2014/230 D.İş sayılı kesinleşen kararı ile İstanbul İkinci İdare Mahkemesi'nin 02.02.2015 gün ve E:2014/1451, K:2015/212 sayılı kesinleşen kararının kaldırılarak, dava konusu 16.06.2014 günlü, 2014 HF-140180 sayılı idari para cezasının iptaline karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. " şeklinde yazılı düşünce vermiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; "Hüküm Uyuşmazlığına Konu Kararlar: İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği'nin 24.2.2015 gün ve D.İş:2014/230 sayılı kararı ile İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nin 2.2.2015 gün ve E:2014/1451, K: 2015/212 sayılı kararı

HÜKÜMLERİN İNCELENMESİ:

M.K.B.'un 41 UP 535 plaka numaralı aracı için İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğü tarafından verilen 16/06/2014 tarih ve 2014 HF-140180 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada; İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hâkimliği 24/02/2015 tarih ve 2014/230 Değişik İş sayılı kararıyla, kabahate ilişkin tutanak tarihi ile fotoğraf tarihlerinin 02/02/2014 olması sebebiyle itiraz

konusunun bu tarihe göre değerlendirilmesi gerektiği, düzenlenen tutanak ve beyan ile eylemin sabit olmadığı, Ümraniye Belediye Başkanlığının 21/01/2014 tarih ve 108948 belge numaralı Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesine göre muterize ait itiraza konu aracın 14/02/2014 tarihine kadar çalışma süresinin bulunduğunun da anlaşıldığı gerekçesiyle itirazın kabulüne karar vermiş, söz konusu karar, vaki itirazın İstanbul Anadolu 6. Sulh Ceza Hâkimliğinin 25/03/2015 tarih ve 2015/1155 Değişik İş sayılı kararıyla reddedilmesi üzerine kesinleşmiştir.

Diğer taraftan, aynı idari para ceza tutanağının iptali için davacı tarafından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına karşı, aynı gerekçelerle idari yargıda dava açılmış, İstanbul 2. İdare Mahkemesince tek hakimle verilen 02/02/2015 tarih ve 2014/1451 Esas, 2015/212 Karar sayılı kararla, çevre denetimi sırasında araçta bulundurulması gereken Atık Taşıma ve Kabul Belgesinin ilgili denetim elemanlarına sunulması ödevinin yerine getirilmediği gerekçesiyle, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılarak davanın reddine karar verilmiş, söz konusu karar, vaki itirazın harcın eksik yatırılması ve posta giderinin yatırılmaması sebebiyle aynı mahkeme tarafından 17/06/2015 tarihinde reddi üzerine kesinleşmiştir.

Bu işlemler sonucunda, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının 30/11/2015 havale tarihli dilekçesi ile; aynı konuda iki ayrı davanın mevcut olduğu ve İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin 24/02/2015 tarih ve 2014/230 Değişik İş sayılı kararıyla, İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 02/02/2015 tarih ve 2014/1451 Esas, 2015/212 Karar sayılı kararlarının birbirine aykırı hükümler içerdiğinden bahisle, hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

MEVZUAT VE ESAS YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararlan arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 2592 sayılı Kanun ile değişik 24/1. maddesinde, "7 inci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve yasa yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; konusu, dava sebebi ve tarafları aynı olan kararların bulunduğu ve her iki kararda da davanın esasının hükme bağlanıp, yargı yollarının da tüketildiği anlaşılmıştır.

Somut olayda, idari para cezasının iptali için adli yargı merciinde açılan dava sonucunda idari yaptırım kararının hukuka aykırı olduğuna, bu sebeple iptaline karar verilmesine karşılık; aynı işlemin iptali için idari yargı merciinde açılan dava sonucunda dava konusu işlemin hukuka uygun olduğuna karar verildiğinin anlaşılması karşısında, söz konusu kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin imkansız hale geldiği ve kararlar arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi, 2872 sayılı Çevre Kanununun "Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü" başlıklı 12. maddesinde, "... / ... / İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar. / İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar. / Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğüne ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne; idari nitelikteki cezaların düzenlendiği 20/1.g maddesinde, "12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 6.000 Türk Lirası İdarî para cezası verilir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, çevre denetiminin usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla çıkarılan 21/11/2008 tarih ve 27061 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01/01/2009 tarihinde yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliğinin 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı, çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve esaslarını; denetim yapacak personelin, çevre yönetim birimi/çevre görevlisinin, çevre hizmeti konusunda yetkilendirilmiş firmaların nitelikleri ile yükümlülüklerini düzenlemektir." hükmüne; "Denetime tabi tesisler ve faaliyetler" başlıklı 5. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan serbest ve münhasır ekonomik bölgeler dâhil egemenlik ve yargılama sahaları içerisindeki tüm kara ve deniz alanlarında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki her türlü kirlilik kaynağı ve ihlaller denetime tabidir." hükmüne; "Denetime tabi tesislerin veya faaliyetlerin yükümlülükleri" başlıklı 6/1.d maddesinde, "Denetime tabi tesis veya faaliyetler; .... d) Denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla, ... yükümlüdür, "hükmüne yer verilmiştir.

18/03/2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı; hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde öncelikle kaynakta azaltılması, toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesine ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları düzenlemektir." hükmüne; "Atık taşıma ve kabul belgesi alınması" başlıklı 23. maddesinde, "Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenler, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla

gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlüdürler. / Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorundadır. / Atık Taşıma ve Kabul Belgesi üç bölümden oluşur ve eksiksiz olarak doldurulur. Birinci bölümde; hafriyatı toprağı veya inşaat/yıkıntı atıklarını üretenler, ikinci bölümde üretilecek atığı taşıyacak şahıs veya firmalar, üçüncü bölümde ise atığın geri kazanılacağı/depolanacağı saha ile ilgili bilgiler bulunur. / Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir. İnceleme ve denetim sırasında bu belgenin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesi zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

Sözkonusu mevzuat hükümlerinden, denetime tabi faaliyet sahiplerinin, denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak ibraz etmekle yükümlü oldukları, bu yükümlülüğe uymamaları halinde 2872 sayılı Kanunun 20/1.g maddesinde düzenlenen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek fiilini işlemiş olacakları anlaşılmaktadır. Ancak, bahsedilen mevzuat hükümlerinin konuluş amacı dikkate alındığında, asıl olanın bu bilgi ve belgelerin ilgili kurumlardan usulüne uygun olarak alınması olup, denetim sırasında istenilmeleri halinde ibraz edilmeleri için makul bir sürenin öngörülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davalı idarenin denetim görevlileri tarafından 02/02/2014 tarihinde yapılan kontroller sırasında, davacıya ait 41 UP 535 plakalı kamyonun hafriyat yüklü olarak durdurulduğu, şoförün belge sunmayıp imzadan imtina etmesi üzerine, atık taşıma ve kabul belgesinin ibraz edilmediğinden bahisle 2872 sayılı Kanunun 20/1.g ve 23. maddeleri uyarınca 21.106,00 TL idari para cezası uygulandığı, halbuki Ümraniye Belediye Başkanlığından alınan ve dosya arasında mevcut 21/01/2014 tarih ve 108948 sayılı atık taşıma ve kabul belgesinin 14/02/2014 tarihine kadar geçerli olduğu, ancak, denetim sırasında ibraz edilemediği, denetim sırasında davacının çevre kirliliğine neden olabilecek hafriyat taşıma işiyle ilgili olarak Çevre Kanununun 12. maddesinde öngörülen "diğer bilgi ve belgeler" kapsamında sayılabilecek hafriyat taşıma izin ve kabul belgesinin ibrazı için süre verilmeksizin dava konusu işlemin tesis edilmiş olması nedeniyle, idari para cezasının dayanağı olan Çevre Kanununun 12. maddesinde öngörülen "bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek" fiilinin gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 23. maddesinde, inceleme ve denetim sırasında atık taşıma ve kabul belgesinin denetim elemanlarına gösterilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüş ise de, söz konusu yönetmeliğinin çıkarılış amacının atıkların çevreye zarar vermesinin engellenmesi olduğu, bu yönetmelikten daha sonra çıkarılan Çevre Denetimi Yönetmeliğinin 6/1.d maddesindeki, denetime tabi tesis veya faaliyetlerin denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla yükümlü olduklarına dair düzenleme de dikkate alındığında, denetim sırasında mevcut olan, ancak, makul bir süre verilmediği için ibraz edilemeyen belgenin ibraz edilmediğinden bahisle davacıya 2872 sayılı Kanunun 20/1.g maddesi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Bu durumda, adli yargı yerinde verilen kararın sonucu hukuka uygun ise de, 2872 sayılı Çevre Kanununun 25/2. maddesi uyarınca, bu kanuna göre verile idari yaptırım kararlarına karşı açılacak davalarda idare mahkemelerinin görevli olması karşısında; görevsiz İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararının kaldırılması, yine, İstanbul 2. İdare Mahkemesi davaya bakmakla görevli olsa da, yukarıda açıklanan nedenlerle davanın reddi yolunda verilen kararda isabet görülmediğinden, bu kararın da kaldırılması gerekmektedir. Her iki kararın da kaldırılmasının gerekliliği karşısında, hakkın yerine getirilmesi fiilen mümkün olmayacağından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 25/1. maddesinde yer alan "Hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar." hükmü uyarınca, uyuşmazlığın esası hakkında hüküm tesis edilerek hukuka aykırı olan dava konusu idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptaline karar verilmesi gerekmektedir.

SONUÇ:

1) İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin 24/02/2015 tarih ve 2014/230 Değişik İş sayılı kararı ile İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 02/02/2015 tarih ve 2014/1451 Esas, 2015/212 Karar sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,

2) İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin 24/02/2015 tarih ve 2014/230 Değişik İş sayılı kararı ile İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 02/02/2015 tarih ve 2014/1451 Esas, 2015/212 Karar sayılı kararının kaldırılarak, dava konusu 16/06/2014 tarih ve 2014 HF-140180 sayılı idari para cezasının iptaline,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir." yönünde düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 10.07.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 13.03.2017 tarihinde yapılan toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Mahkemenin görevi" başlığını taşıyan 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" denilmiş; 24. maddesinde (Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) ise, 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden

hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği belirtilmiştir.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, kararlarda da işin esasının hükme bağlandığı ve davaların taraflarının aynı olduğu anlaşılmaktadır.

a) Ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş kararlar bulunmaktadır.

b) Davalı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma Ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünce 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı karar ile verilen idari para cezasına karşı adli yargı ve idari yargı yerlerinde davalar açılmış olup görülen bu davalarda konu aynı olduğu gibi, dava nedeni ve taraflar da aynıdır.

c) Her iki yargı kolunda verilen kararlar kesinleşmiştir.

d) Söz konusu kararlarda davanın esası hükme bağlanmıştır.

e) İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği'nce; davacı adına 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile (İdari Yaptırım Karar Defteri Sıra Numarası: 2014.HF 140180) verilen idari para cezasının iptali istemiyle yapılan başvuru nedeniyle, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünce düzenlenen tahkikat evrakı ve idari yaptırım kararlarının onaylı suretlerinin getirtildiği, evrak üzerinde yapılan incelemede, idari yaptırım karar tarihinin 16.6.2014 olarak belirtildiği ancak, kabahate ilişkin tutanak tarih ve fotoğraf tarihlerinin 2.2.2014 tarihi olduğu, itiraz konusunun bu tarihe göre değerlendirilmesinin gerektiği, düzenlenen tutanak ve beyan ile eylemin sabit olmadığı, sabit bulunan eylemin oluşturduğu kabahat nedeni ile davacı hakkında idari yaptırım kararı düzenlendiği ve düzenlenen idari yaptırımın yasa ve usule uygun olmadığı, ayrıca Ümraniye Belediye Başkanlığının 21.1.2014 tarih ve 108948 belge nolu Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesine göre davacıya ait 41 UP 535 (11812) çekicisi 35 DB 3262 plaka sayılı aracın 14.2.2014 tarihine kadar çalışma süresinin bulunduğunun da anlaşıldığını belirterek, davacının yapmış olduğu itirazlarının usul ve yasaya uygun olması nedeniyle itirazın kabulüne, davacının 41 UP 535 plaka sayılı aracı için uygulanan 21.106 TL tutarındaki idari para cezasının iptaline karar verilmiş olmasına karşılık, 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile (İdari Yaptırım Karar Defteri Sıra Numarası: 2014.HF 140180) verilen idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde açıldığı açık olan davada ise, İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nce; yapılan denetimde davacıya ait 41 UP 535 plakalı kamyonun hafriyat toprağı taşıdığının tespiti üzerine "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" taşıyıp taşımadığının denetim ekiplerince sorulduğu, denetim elemanlarınca istenilen belgenin ibraz edilemediği, bu durumun 2.2.2014 tarihli tutanak ile tespit edildiği, anılan tespite istinaden davacının atık taşıma ve kabul belgesi olmadan hafriyat toprağı taşıdığından bahisle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20/g maddesi uyarınca 21.106,00 TL çevre para cezası ile cezalandırılması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, çevre denetimi esnasında araçta bulundurulması gereken anılan belgenin mevzuatın emrettiği ilgili denetim elemanlarına sunulması ödevinin yerine getirilmediği belirtilerek, 2.2.2014 tarihinde düzenlenen tutanakla davacının Atık Taşıma ve Kabul Belgesi olmadan hafriyat toprağı taşıdığının tespiti üzerine davacı adına idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş olup; davalı idarece tesis edilmiş olan idari para cezasının yargı yerlerince verilmiş olan iptal ve ret kararları nedeniyle, infaz edilebilme olanağının kalmadığı anlaşılmaktadır.

Belirtilen nedenlerle,

1- İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği ile İstanbul 2. İdare Mahkemesi kararları arasında 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna,

2- 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca;

a) İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde yanıt verilmek üzere M.K.B.'a bildirilmesi, M.K.B. tarafından verilen yanıtın karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanması,

b) Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek günde işin esasının görüşülmesine OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLMİŞTİR.

Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve ekleri karşı tarafa tebliğ edilmiş, davacı M.K.B. vekili tarafından yasal süresi içinde verilen cevap dilekçesinde, İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nce verilen kararın kaldırılmasına, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği'nce verilen kararın geçerli hüküm kabul edilmesine, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliği'nin görevsiz olduğunun kabulü halinde esasa girilerek idari işlemin iptaline karar verilmesi talep edilmiş, M.K.B. vekili tarafından verilen cevap dilekçesi davalı tarafa yasal süre içinde diyeceklerini bildirmesi için tebliğ edilmiş, ancak cevap verilmemiştir.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Yasa kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hakim Gülten Fatma Büyükeren'in hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın yazılı düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık, 2.2.2014 günü yapılan denetimler sırasında, 41 UP 535 plaka sayılı araca ait, Hafriyat Toprağı,

İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesinin ibraz edilmemesi nedeniyle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 23. maddesini ihlal ettiğinden bahisle, daha önce davacı adına 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12 ve 24. maddeleri gereğince, aynı Kanun'un 20. maddesinin birinci fıkrası (g) bendi uyarınca 30.10.2013 gün ve HF- 130374 sayılı idari yaptırım kararı uygulandığından, aynı Kanun'un 23. maddesi uyarınca davacı adına, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma Ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünün, 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile verilen idari para cezasına ilişkindir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Amaç" başlığı altında düzenlenen 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır.";

"Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü" başlığı altında düzenlenen 12. maddesinde, "Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredilir. Denetimler, Bakan-lığın belirlediği denetim usûl ve esasları çerçevesinde yapılır.

Askerî işyerleri, askerî bölgeler ve tatbikatların bu Kanun çerçevesindeki denetimi ve neticelerine ait işlemler; Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Bakanlık tarafından müştereken hazırlanacak yönetmeliğe göre yürütülür.

İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar.

İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar.

Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğüne ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.";

"Cezai hükümler" üst başlığı altında "İdari nitelikteki cezalar" başlıklı 20. maddesinde, "İdarî nitelikteki cezalar şunlardır:

(……)

g) 12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 6.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(……)

idarî para cezası verilir.";

"Fiillerin tekrarı" başlıklı 23. maddesinde, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezaları, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verilir.";

"İdari cezalarda yetki" başlıklı 24. maddesinde, " Bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararla-rını verme yetkisi Bakanlığa aittir.

Bu yetki, 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılır.

Bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararları Bakanlık merkez teşkilâtında genel müdürler, taşra teşkilâtında il çevre ve orman müdürlerince verilir." denilmiş;

"İdarî yaptırımların uygulanması, tahsil usûlü ve itiraz" başlığı altında düzenlenen 25. maddesinde, "Bu Kanunda öngörülen idarî yaptırımların uygulanmasını gerektiren fiillerle ilgili olarak yetkili denetleme elemanlarınca bir tutanak tanzim edilir. Bu tutanak denetleme elemanlarının bağlı bulunduğu ve idarî yaptırım kararını vermeye yetkili mercie intikal ettirilir. Bu merci, tutanağı değerlendirerek gerekli idarî yaptırım kararını verir. İdarî yaptırım kararı, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre idarî yaptırım kararını veren merci tarafından ilgiliye tebliğ edilir.

İdarî yaptırım kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir. Dava açmış olmak idarece verilen cezanın tahsilini durdurmaz.

İdarî para cezalarının tahsil usûlü hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

Ceza vermeye yetkili kurum ve merciler tarafından tahsil edilen idarî para cezaları, Maliye Bakanlığından izin alınarak Bakanlıkça bastırılan ve dağıtılan makbuz karşılığında tahsil edilir.

Bu Kanuna göre verilecek idarî para cezalarında ihlalin tespiti ve cezanın kesilmesi usûlleri ile ceza uygulamasında kullanılacak makbuzların şekli, dağıtımı ve kontrolüne ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almıştır.

18.3.2004 gün ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin "Hukuki Dayanak" başlığı altında düzenlenen 3. maddesinde, "Bu Yönetmelik, 2872 sayılı Çevre Kanununun 8, 11 ve 12 nci maddeleri ile 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin (d), (h), (o), (p) ve (s) bentlerine dayanılarak hazırlanmıştır.";

"Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Taşınmasına İlişkin Esaslar" üst başlığı altında düzenlenen " Atık Taşıma ve Kabul Belgesi Alınması" başlıklı 23. maddesinde, "Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenler, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlüdürler.

Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan

sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorundadır.

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi üç bölümden oluşur ve eksiksiz olarak doldurulur. Birinci bölümde; hafriyatı toprağı veya inşaat/yıkıntı atıklarını üretenler, ikinci bölümde üretilecek atığı taşıyacak şahıs veya firmalar, üçüncü bölümde ise atığın geri kazanılacağı/depolanacağı saha ile ilgili bilgiler bulunur.

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir. İnceleme ve denetim sırasında bu belgenin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesi zorunludur.";

"Hafriyat Toprağı ile İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıyıcılarının İzin Alma Zorunluluğu" başlıklı 24. maddesinde, "Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarını taşımak isteyen kişi veya kuruluşlar mücavir alan sınırları içinde ilgili belediyeye, dışında ise mahallin en büyük mülki amirine başvu-rarak "Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi" almakla yükümlüdürler. Bu amaçla yapılacak başvurularda istenecek belge ve bilgiler ilgili belediye tarafından belirlenir. İnşaat/yıkıntı atığı taşıyan araçlar sarı renkli olacak ve araçların üzerinde büyük harflerle "İnşaat/Yıkıntı Atığı Taşıma Aracı" ibaresi yazılı olacaktır. Bu atıkları taşımak isteyen kişi ve kuruluşlar yeterli sayıda ve değişik ebatlarda sarı renkli konteyner ve kapları bulundurmakla yükümlüdürler. Bu atıkları taşımak amacıyla taşıma izni alan firmaların isimleri ve irtibat numara-ları, geri kazanım veya depolama alanı/alanlarının yerleri ile bu alanlara ulaşacak yol güzergahı krokileri ilgili belediyeler tarafından halkın bilgileneceği şekilde ilan edilir." denilmiş;

"Yönetmeliğe Aykırılık" başlıklı 46. maddesinde, "Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında Kanunun 15 ve 16 ncı maddelerinde belirtilen merciler tarafından gerekli işlemler yapılır ve Kanunun 20, 21, 23, 24 ve 26 ncı maddelerinde belirtilen cezalar verilir." hükmü yer almıştır.

Daha sonra 21.11.2008 gün ve 27061 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1.1.2009 tarihinde yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliğinin, "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı, çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve esaslarını; denetim yapacak personelin, çevre yönetim birimi/çevre görevlisinin, çevre hizmeti konusunda yetkilendirilmiş firmaların nitelikleri ile yükümlülüklerini düzenlemektir.";

"Dayanak" başlıklı 3. maddesinde, "Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 ve 15 inci maddeleri ile Ek 2 nci ve Ek 3 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır." denilmiş;

"Denetime tabi tesisler veya faaliyetler" başlıklı 5. maddesinde, " Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan serbest ve münhasır ekonomik bölgeler dâhil egemenlik ve yargılama sahaları içerisindeki tüm kara ve deniz alanlarında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki her türlü kirlilik kaynağı ve ihlaller denetime tabidir.";

"Denetime tabi tesislerin veya faaliyetlerin yükümlülükleri" başlıklı 6. maddesinde, "Denetime tabi tesis veya faaliyetler:

(……)

d) Denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla,

(……)

yükümlüdür." hükümleri yer almıştır.

Somut olayda, dosyanın incelenmesinden, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Zabıta Daire Başkanlığı Anadolu Yakası Zabıta Müdürlüğünün denetim ekiplerince 2.2.2014 günü yapılan kontroller sırasında davacıya ait 41 UP 535 plaka sayılı aracın hafriyat yüklü olduğu tespit edilerek, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun izin belgelerinin ibrazı istenmiş, davacının gerekli belgeyi ibraz etmemesi ve düzenlenen Çevre Denetim ve Tespit Tutanağını imzadan imtina etmesi üzerine, Atık Taşıma ve Kabul Belgesinin ibraz edilmediği hususunun Çevre Denetim ve Tespit Tutanağı ile sabit olduğundan bahisle, davacıya İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma Ve Kontrol Daire Başkanlığı Çevre Koruma Müdürlüğünün, 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 23. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 2872 sayılı Kanun'un 12. maddesi 20. maddesinin birinci fıkrası (g) bendi ve 23. maddesi uyarınca 21.106 TL idari para cezası verildiği anlaşılmıştır.

Dosya içinde mevcut, T.C. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen, "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/ Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi" nin incelenmesinde, belgenin 15.4.2013 tarihinde davacı M.K.B. adına düzenlendiği ve 15.4.2015 tarihine kadar geçerli olduğu, T.C. İstanbul Ümraniye Belediye Başkanlığı tarafından düzenlenen, 21.1.2014 gün ve 108948 sayılı "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/ Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesi" nin incelenmesinde, belgenin 14.2.2014 tarihine kadar geçerli olduğu görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte incelendiğinde; 2872 sayılı Kanun'un 20. maddesinin birinci fıkrası (g) bendi uyarınca; 12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere idari para cezası verileceği, 23. maddesinde, Kanun'da belirtilen idarî para cezalarının, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verileceği, 25. maddenin ikinci fıkrası uyarınca; bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı idari yargı yerine başvuruda bulunulacağı, 12. maddesinin son fıkrasında ise, denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğüne ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlene-ceğinin belirtildiği anlaşılmıştır.

2872 sayılı Kanun'un 12. maddesinin son fıkrasında belirtildiği üzere çevre denetiminin usul ve esaslarını düzenlemek için çıkarılan Çevre Denetimi Yönetmeliğinin, 1. maddesinde, Yönetmeliğin amacının, çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve esaslarını düzenlemek olduğu, "Denetime tabi tesisler veya faaliyetler" başlıklı 5. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan serbest ve münhasır ekonomik bölgeler dâhil egemenlik ve yargılama sahaları içerisindeki tüm kara ve deniz alanlarında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki her türlü kirlilik kaynağı ve

ihlallerin denetime tabi olduğu, 6. maddesinin birinci fikrası (d) bendinde ise, denetime tabi tesis veya faaliyetlerin denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

2872 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile bu maddenin son fikrası uyarınca çıkarılan Çevre Denetimi Yönetmeliğinin yukarıda bahsedilen hükümleri bir arada değerlendirildiğinde, denetime tabi faaliyet sahiplerinin, denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında kendilerine süre verilerek istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla yükümlü tutulmakta olup, aynı Kanunun 20(g) maddesindeki bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek fiilinin varlığından söz edebilmek için denetim sırasında istenilen belgelerin idarece öngörülecek süre içerisinde ibraz edilmemiş olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, hafriyat toprağı, inşaat yıkıntı ve atıklarının çevreye zarar vermesinin engellenmesi amacıyla çıkarılan ve buna yönelik tedbir ve düzenlemeleri içeren, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin 23. maddesinde inceleme ve denetim sırasında atık taşıma ve kabul belgesinin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüş ise de, bu yönetmelikten daha sonra yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliğinde çevre denetimine yönelik usul ve esasların özel olarak düzenlendiği gözetildiğinde, denetim, bilgi verme ve bildirime yönelik uygulamalarda Çevre Denetimi Yönetmeliği hükümlerinin esas alınması gerektiği ve buna göre de olayda, atık taşıma ve kabul belgesinin denetim sırasında araçta bulunmaması halinde, idarece verilecek süre içerisinde ibrazının zorunlu olduğu, bu süre içerisinde geçerli bir belgenin sunulmaması durumunda ise atık taşıma ve kabul belgesinin ibraz edilmediğinin kabulü gerektiği açıktır.

İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğince, düzenlenen idari yaptırımın yasa ve usule uygun olmadığı, ayrıca Ümraniye Belediye Başkanlığının 21.1.2014 tarih ve 108948 belge nolu Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesine göre davacıya ait 41 UP 535 (11812) çekicisi 35 DB 3262 plaka sayılı aracın 14.2.2014 tarihine kadar çalışma süresinin bulunduğu gerekçesiyle, davacı adına kesilen para cezasının iptali ile kaldırılmasına karar verildiği, ancak 2872 sayılı Kanun'un 25. maddesinin ikinci fikrası uyarınca bu Kanuna göre verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalar yönünden idare mahkemeleri görevli kılındığından, anılan mahkemenin görevli mahkeme olmadığı;

İstanbul 2. İdare Mahkemesince, çevre denetimi esnasında davacıya ait araçta bulundurulması gereken belgenin mevzuatın emrettiği ilgili denetim elemanlarına sunulması ödevinin yerine getirilmediği belirtilerek, bu durumda; 2.2.2014 tarihinde düzenlenen tutanakla davacının Atık Taşıma ve Kabul Belgesi olmadan hafriyat toprağı taşıdığının tespiti üzerine davacı adına idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılarak davanın reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda izah edilen tüm mevzuat ve dosyada bulunan belgeler birlikte incelendiğinde, denetim sırasında M.K.B.'tan çevre kirliliğine neden olabilecek hafriyat taşıma işi ile ilgili 2872 sayılı Kanun'un 12. maddesinde belirtilen "diğer bilgi ve belgeler" kapsamında sayıla-bilecek hafriyat taşıma izin ve kabul belgesinin süre verilerek ibrazının istenilmesi söz konusu olmadığından, idari para cezasının dayanağı olan "bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmemek" eyleminin gerçekleşmediği ve M.K.B. tarafından denetim tarihi itibariyle de var olduğu ve geçerliliğini koruduğu anlaşılan 21.1.2014 gün ve 108948 sayılı "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/ Yıkıntı Atıkları Taşıma ve Kabul Belgesi" nin dosyaya sunulduğu gözetildiğinde, M.K.B. adına verilen idari para cezasının kaldırılmasının hakkaniyete uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, adli yargı yerince verilen kararın sonucu (hüküm kısmı) hukuka uygunluk arzetse de, 2872 sayılı Kanun'un 25. maddesinin ikinci fikrası uyarınca, bu Kanundan doğan idari para cezalarına karşı yapılacak itirazlarda açıkça idari yargı yerinin görevli kılınması karşısında; görevsiz mahkemece verilmiş bir kararın varlığı gözetildiğinde, İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğince verilen kararın kaldırılması gerektiği izahtan varestedir. İstanbul 2. İdare Mahkemesi söz konusu idari para cezasına yapılan itirazda görevli mahkeme ise de; yukarıda izah edilen nedenlerle, bu mahkemece verilen kararda hukuki isabet bulunmadığından, bu kararın da kaldırılması gerekmektedir. Bu saptama uyarınca, her iki kararın da kaldırılması zorunluluğu gözetilerek, "hakkın yerine getirilmesi" fiilen mümkün olamayacağından; 2247 sayılı Kanunun 25 nci maddesindeki "Hukuk alanındaki hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama Usulünün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar." şeklindeki amir hüküm uyarınca, uyuşmazlığın esası hakkında hüküm tesisi yoluna gidilmesi ve hukuka aykırı bulunan idari para cezasının iptaline karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç : Açıklanan nedenlerle;

1. İstanbul Anadolu 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.2.2015 gün ve D.İş:2014/230 sayılı kesinleşen kararı ile İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 2.2.2015 gün ve E:2014/1451, K: 2015/212 sayılı kesinleşen kararının KALDIRILMASINA,

2. Sebep unsuru yönünden hukuka aykırı bulunan M.K.B. adına 16.6.2014 gün ve 13846789-611.02/TN.559534 Br.2903 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile verilen (İdari Yaptırım Karar Defteri Sıra Numarası: 2014.HF 140180) 21.106 TL. idari para cezasının İPTALİNE, 2577 sayılı Kanun'un 31 inci md. uyarınca yargılama giderlerinin davalı idare üzerinde bırakılmasına,

3. Mevcut hüküm uyuşmazlığının bu suretle giderilmesine, 10.07.2017 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Ahmet Tevfik	Suna
NECİPOĞLU	ÇOLAK	ERGİNBAY	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Birgül
ÖĞÜŞ	AYDIN	KURT

-